

Vad kostar musiken?

Arvodesrekommendationer för musikaliska
beställningsverksuppdrag.

2015-07-02

Innehållsförteckning

Inledning.....	2
Vad är ett musikaliskt beställningsverk?.....	2
Vad kostar musiken och varför?.....	2-3
Att tänka på inför förhandling mellan beställare och komponist.....	4
Avtalsmall	5
Arvodesrekommendationer.....	6
Tidsuppskattning.....	6
Rekommenderat minimiarvode, tabell.....	7
Checklista inför beställning av musikaliskt verk.....	8
Kontaktuppgifter.....	8

Inledning

Denna guide innehåller information om våra arvodesrekommendationer och riktar sig till komponister och beställare av musikaliska verk för live-framförande av olika slag. Den kan således användas vid beställningar av verk för exempelvis kammarkonsert, EAM-konsert, orkesterkonsert eller operaföreställning, men inte vid synkronisering av musik till t.ex. film, tv-produktion eller dataspel. Guiden uppdateras regelbundet och publiceras på avtalsmall.fst.se

De arvodesrekommendationer som anges i guiden bygger på inhämtad information från yrkesverksamma komponister inom olika musikaliska genrer samt på inhämtad statistik och rapporter från olika branschorgan så som Konstnärernas Riksorganisation och Konstnärsnämnden, liksom på rapporten **En minuts musik eller en timmes arbete**.

I denna guide beskrivs kortfattat bakomliggande resonemang kring prissättningen av ett nytt musikaliskt beställningsverk och några faktorer som påverkar vad musiken kostar. Guiden innehåller också tips till musikbeställaren och komponisten i samband med beställning av ett nytt musikaliskt verk.

1. Vad är ett musikaliskt beställningsverk?

Med ett musikaliskt beställningsverk avser vi här en beställning av nykomponerad musik av en professionell komponist. Beställaren kan till exempel vara en scenkonstinstitution, orkester, enskild producent, festival, kyrka eller församling, som avser att uppföra verket för en publik. Avtalsmallen ska inte användas vid beställningar av ljudeffekter, sångtext, libretto eller musik till spelfilm och inte heller överlåtelse av masterrättigheter, synkronisering eller utgivning av musik via exempelvis CD- eller vinylskiva, downloads, streaming eller annan exemplarframställning eller tillgängliggörande för allmänheten. För rådgivning vid sådan beställning av musik kan du som medlem hos FST kontakta ditt kansli.

Musiken kan kategoriseras i någon av följande genrer: Kammarmusik, Orkestermusik, Musikdramatik, Inlagemusik, Teatermusik, Elektroakustisk musik (EAM), Ljudkonst och Improviserad musik.

2. Vad kostar musiken och varför?

Kan man värdera musik i pengar? Konst är över huvud taget svårt att värdera i pengar och kanske är icke-materiell konst som musik särskilt svår att värdera. FST anser däremot att man kan värdera komponistens *nedlagda arbetstid för skapandet av ett musikaliskt verk*. Precis som man värderar dirigentens, solisternas och musikernas insats/arbetade tid inför och under framförandet av verket. Att ta betalt för nedlagd arbetstid och med hänsyn till konstnärlig höjd, utbildning, kompetens och andra praktiska omständigheter bidrar också till att fler komponister kan försörja sig på yrket, vilket i sin tur leder till att fler nya musikaliska verk kan skapas. Detta innebär i ett större perspektiv en återinvestering av kultur till medborgarna. Staten har ju i många fall understött komponisternas utbildning för att de ska kunna leverera musik till samhället. Att som komponist inte ta rimligt betalt för sitt verk riskerar att underminera detta kretslopp.

FST har med hjälp av sina medlemmar undersökt hur många arbetstimmar kompositionsarbetet inom olika genrer kan förväntas ta. Resultatet har sammanställts i de arvodesrekommendationer du finner på sidan 6 i denna guide. Det tar knappast exakt lika lång tid för olika komponister att komponera ett givet stycke musik, men rekommendationerna tjänar bra som underlag när komponister och beställare vill uppskatta hur mycket arbetstid ett enskilt beställningsverk kan förväntas ta i anspråk.

Vad ska man då ta betalt för sin arbetade tid som komponist? FST rekommenderar att utgå från en lägsta månadslön (A-skatt) som motsvarar brutto 26 880 kr/månad, eller motsvarande med F-skatt, inklusive sociala avgifter, semesterersättning, avsättning för tjänstepension, etc (totalt 50%), exklusive moms. Summan ligger i paritet med minimiarvode för frilansande stämledare (SYMF) samt **arvodesrekommendationer från KLYS**. Observera att rekommendationerna avser minimiarvode och att det står varje komponist fritt att begära och förhandla om högre arvode för sitt arbete.

Vad påverkar priset på ett musikaliskt beställningsverk?

1. Val av komponist

Olika komponister tar olika arvoden för sitt arbete. Lång erfarenhet, tidigare konstnärliga framgångar och/eller andra specifika tillgångar och kompetenser kan göra vissa komponister särskilt attraktiva.

2. Typ av musikaliskt verk

Olika typer av musikaliska genrer kräver ofta olika typer av arbetsinsatser. Vad gäller exempelvis improviserad musik, är det vanligt förekommande att komponisten medverkar på eller bakom scen. Ett annat exempel är komponerande av musikdramatik där samarbetet med textförfattare och regissör genererar en ökad arbetstid utöver själva komponerandet av musiken.

3. Beställarens totala budget för projektet

FST rekommenderar att komponisten lägst ska ha ett arvode som står i paritet med andra uppdragstagare (t.ex. musiker, koreografer, scenografer och dirigenter) inom aktuell konsertproduktion, uppsättning eller föreställning.

4. Uppdragets tidsplan

Uppdragets tidsplan kan också påverka priset. En kort deadline kan exempelvis innebära att andra uppdrag/inkomstkällor måste ställas åt sidan vilket kan rendera ett högre arvode för komponisten.

5. Omkostnader för den uppdragsanställda komponisten

Det pris som en frilansande professionell komponist sätter på sina tjänster ska även täcka alla de omkostnader som han eller hon har. Dessa kan givetvis variera beroende på t.ex. lokalhyra

på orten där komponisten är verksam och vilken utrustning som behövs för yrkesutövandet. Även kostnader för pension, semester, fortbildning och liknande ska tas med i beräkningen av rimligt arvode. Detta gäller främst komponister med F-skattsedel men i många fall också för de komponister som är A-skattare.

6. Kostnader för komponistens utlägg och merarbete i samband med ett beställningsverksuppdrag

Utöver ovan nämnda omkostnader ska också ersättning utgå för faktiska kostnader som exempelvis logi och resor, traktamente samt för merarbete som exempelvis publiksamtal, pressträff, workshop samt författande av text till programblad och dylikt. finns utförligare information.

3. Att tänka på inför förhandling mellan beställare och komponist

- Vad innebär det att beställa ett verk av en professionell komponist?

När du anlitar en professionell komponist ska du utgå från att du får ett professionellt levererat resultat. En professionell komponist skapar det musikaliska verket enligt beställarens ramar, låter inte tillfälliga infall styra resultatet utan ser till helheten, och levererar på utsatt tid.

- Tänk på att förhandla med komponisten innan ansökan för ”Samverkan med komponist” skickas till Kulturrådet

När musikinstitutioner ansöker om stöd från Kulturrådet bör en inledande förhandling redan ha skett med komponisten eftersom summan för det beviljade stödet kan bli en del av det slutliga arvodet till komponisten.

- Tänk på att de flesta komponister är momspliktiga, du kan läsa mer om *moms inom kulturområdet* på **Skatteverkets hemsida**.

- Tänk på Stora rättigheter i samband med Musikdramatik

Till musikdramatiska verk räknas sådan musik som specialkomponerats för en musikdramatisk föreställning, som är av avgörande betydelse för föreställningen eller som för handlingen i densamma framåt. Några exempel på musikdramatik är opera, musikal, musikteater, mimföreställning och dansföreställning, t.ex. balett, modern dans och annan koreograferad dans. Musikdramatiska verk behandlas upphovsrättsligt som så kallade Stora rättigheter, något kollektiva rättighetsorganisationer som t.ex. Stim i regel inte bevakar. Det är alltså upp till varje enskild komponist och/eller dennas förlag att förhandla om och bevaka sina stora rättigheter. I praktiken innebär detta en rätt till framförandeersättning (royalty). Med andra ord är det viktigt att du som komponist redan vid tidpunkten för beställningen uppmärksammar din rätt till framförandeersättning.

När det inte rör sig om ett musikdramatiskt verk betalas sedvanlig utförandeersättning till komponisten via Stim eller motsvarande upphovsrättssällskap.

FST rekommenderar sina medlemmar att förhandla om framförandeersättningen separat från komponistarvodet eftersom det annars lätt kan uppstå missförstånd. Komponistarvodet avser arbetet med att skapa verket medan framförandeersättningen avser rätten att uppföra verket. Föreställningens producent står traditionellt för ersättningen eftersom det är producenten som får intäkter av föreställningen. Observera att beställare och producent inte nödvändigtvis behöver vara samma aktör, även om så ofta är fallet vid beställning av ett nytt verk. Framförandeersättning utgår lämpligtvis per föreställning eller föreställningsperiod. Om den avtalade föreställningsperioden ska förlängas eller om fler föreställningar senare produceras av samma eller annan producent måste därmed framförandeersättning förhandlas om på nytt.

I FST:s avtalsmall ges möjlighet att reglera frågan om framförandeersättning redan vid beställningstidpunkten. Regleringen kan antingen ske direkt i kontraktet i avsett fält eller genom hänvisning till en bilaga som fogas till kontraktet. Medlemmar i FST rekommenderas att kontakta sitt kansli för rådgivning om framförandeersättning vid beställning av ett musikdramatiskt verk. Det finns information och praxis på området.

* Komponister som är anslutna till FST erbjuds förhandlings-/juristhjälp i samband med beställningsverk. Kontakta respektive kansli för mer information!

4. Avtalsmall

FST har utvecklat en avtalsmall som finns på avtalsmall.fst.se. Avtalsmallen riktar sig till komponister, projektansvariga, beställare och bidragsinstanser och är tänkt att tillgodose såväl beställarens som komponistens intressen.

Avtalsmallen är utformad som ett digitalt verktyg och slutresultatet blir ett *avtal färdigt för underskrift av respektive parter*. Avtalsmallen tar hänsyn till övriga omkostnader och faktiska kostnader för komponisten och påminner om de olika moment och omständigheter som föreligger vid kompositionsprocessen och som bör beaktas vid en förhandling om arvodet. Genom att använda mallen får såväl komponist som beställare en checklista för hela uppdraget/beställningen.

I Avtalsmallen finns ett rekommenderat minimiarvode baserat på A-skatt. Avsikten är att den individuella komponisten skall ange nivån på arvodet, och med hjälp av vårt digitala verktyg (eller på annat sätt) ta fram en totalkostnad för beställningen. Om komponisten innehåller F-skattsedel ska arvodet räknas om till ett fakturabelopp enligt gängse standard. Observera att arvodesnivåerna endast är vägledande. Det står varje komponist fritt att begära och förhandla om högre arvode för sitt arbete.

5. Arvodesrekommendationer

FST rekommenderar att utgå från ett minimiarvode om brutto 26 880 kr/månad (A-skatt), eller motsvarande med F-skatt, inklusive sociala avgifter, semesterersättning, avsättning för tjänstepension, etc (totalt 50%), exklusive moms. Summan ligger i paritet med minimiarvode för frilansande stämledare (SYMF) **samt arvodesrekommendationer från KLYS**. Observera att rekommendationerna avser minimiarvode och att det står varje komponist fritt att begära och förhandla om högre arvode för sitt arbete.

Räkneexempel 1 (F-skatt)

Arvode för ett beställningsverk för stor orkester om 10 minuter.

Kategori: E

Beräknad arbetstid: 2.5 månader

Rekommenderat minimiarvode: 26 880 kr/månad

Soc avg, semesterersättning, tjänstepension, etc: 50%

Totalt per månad: $26\,880 * 1,50 = 40\,320$ kr

Summa kompositionsarvode: $40\,320 * 2,5 = 100\,800$ kr

Moms 6%: 6 048 kr

Räkneexempel 2 (A-skatt)

Arvode för ett 20 minuter långt avancerat EAM-verk

Kategori: C

Beräknad arbetstid: 3 månader

Rekommenderat minimiarvode: 26 880 kr/månad

Sammanlagt arvode (A-skatt): $3 * 26\,880 = 80\,640$ kr

Beställaren står i detta fall för inbetalning av arbetsgivaravgifter, a-skatt, etc.

Observera att ovanstående summor är exempel för arvode för *endast kompositionsarbetet*. Övriga omkostnader och faktiska utlägg tillkommer vilka finns specificerade i Avtalsmallen.

6. Tidsuppskattning

På följande sidor finns riktlinjer för hur lång tid det förmodas ta att komponera en viss typ av musik. Riktlinjerna är baserade på inhämtad information från yrkesverksamma komponister inom olika musikaliska genrer och ska ses som en utgångspunkt för förhandling. Du hittar här riktlinjer för följande musikgenrer: Kammarmusik, Orkestermusik, Musikdramatik, Inlagemusik, Teatermusik och Elektroakustisk musik (EAM). Improviserad musik ersätts på samma grunder som komponerad musik. Underlaget för Ljudkonst är fortfarande under bearbetning, och förväntas kompletteras hösten 2015.

Rekommenderat minimiarvode 26 880 kr/månad, plus soc.avg., semesterersättning, etc.

Durata Minuter	Beräknad arbetstid Månader	
5	0,5	Kategori A: Enklare teatermusik. Inlagemusik, pop, rock m.m
10	1	
15	1,5	
20	2	
5	1	Kategori B: EAM enklare, Genomkomponerad teatermusik mindre, 1-4 exekutörer (+elektronik), Kammarmusik mindre, 1-4 exekutörer (+elektronik), Körmusik enklare.
10	1,5	
15	2	
20	2,5	
5	1,25	Kategori C: EAM avancerad, Genomkomponerad teatermusik större, 5-15 exekutörer (+elektronik) Kammarmusik större, 5-15 exekutörer (+elektronik) Körmusik avancerad, Storband.
10	1,75	
15	2,5	
20	3	
5	1,5	Kategori D: EAM multikanal 6-12 kanaler Orkestermusik (mindre) Sinfonietta 2222 2200 Perc STR Sinfonietta + solist Sinfonietta + kör Sinfonietta + elektronik
10	2,25	
15	3	
20	3,75	
25	4,5	
5	1,75	Kategori E: EAM multikanal >12 kanaler Orkestermusik (stor orkester) Orkester + solist Orkester + kör Orkester + elektronik
10	2,5	
15	3,25	
20	4,5	
25	5	
30	4	Kategori F: Musikdramatik mindre omfattning (med eller utan elektronik)
40	5	
50	6	
60	7	
60	12	Kategori G: Musikdramatik större omfattning (med eller utan elektronik)
90	16	
120	18	

Observera att arvodesnivåerna endast är vägledande. Det står varje komponist fritt att begära och förhandla om högre arvode för sitt arbete.

Checklista inför beställning av ett musikaliskt verk:

- Hur lång tid beräknas uppdraget ta för komponisten?
- Vilken arvodesnivå (månadslön eller fakturabelopp) är rimlig för komponistens arbete? Utgå från FST rekommenderade minimiarvode i förhandlingssituationen.
- Ta hänsyn till övriga omkostnader och faktiska kostnader för komponisten. Genom att använda vår digitala avtalsmall får du en checklista för hela uppdraget/beställningen.
- Fyll i avtalsmallen och printa ut det färdiga avtalet för underskrift.

Kontaktuppgifter

FST

kansli@fst.se

08-783 88 43

Box 17092

104 62 STOCKHOLM

ORGANISERAR SVENSKA TONSÄTTARE SEDAN 1918

fst / FÖRENINGEN
SVENSKA
TONSÄTTARE